

Ny dagsorden

Kulturernes Globaliseringsråd

Af Erik Rasmussen
chefredaktør,
Ugebrevet Mandag Morgen

Danmark har mistet sin dyd overnight. Før Muhammed-krisen eksploderede, kunne Danmark sole sig i striber af internationale analyser, der fremhævede os som et økonomisk, socialt og værdibaseret foregangsland. Så mange var der af slagsen, at vi selv begyndte at tro på dem.

I dag kæmper vi hårdt for vort globale brand. 12 tegninger i en jysk avis har sendt Danmark ud i sin værste internationale krise i mange årtier: vores image langt ned ad ranglisterne og store virksomheder ud i akutte markedsproblemer. De kvaliteter, vi har opbygget igennem generationer, sættes der i dag spørgsmålstegn ved mange steder i verden.

Det kan forekomme paradoksalt - og et udtryk for skæbnens bitre ironi - at et land, som Danmark, der har satsset på og identificeret sig med respekten for individet, med tolerancen, med åbenheden og rummeligheden, nu kritiseres for det modsatte. Vi kan mene, at det er dybt uretfærdigt, og at reaktionerne er ude af proportioner. Vi må blot

sande, at opfattelsen er stærkere end virkeligheden og derfor den, vi må forholde os til lige nu.

Lad være, at denne krise er usædvanlig og ekstrem og ikke kan stå som et generelt lærestykke i interkulturelle relationer. Alligevel sender den et klart og entydigt budskab om kulturens betydning i det globale samfund. Det er Danmark mod sin vilje blevet en case på og står nu som krisens uheldige helt.

Det har været svært at gøre Muhammed tegningerne til et civilisationernes skarpe opgør om ytringsfriheden; snarere er de blevet til et spørgsmål om forvaltningen af den. I det spørgsmål er der stor uenighed om, hvor god en sag Danmark har. Den har splittet såvel Jyllands-Postens ledelse som det danske samfund - for ikke at nævne en række andre vestlige lande. I takt med udlandets stigende undren over tonen i den danske indvandrerdebat har mange derfor set tegningerne som symptomatiske for danskernes generelle holdninger.

I denne sag skal vil ikke forvente megen aktiv støtte fra andre lande. De vil udtrykke deres sympati, især hvis ambassader angribes, men genskabelsen af positionen som en værdiernes stormagt bliver vor egen udfordring. Og den er både stor og vigtig. Som et af verdens mindste lande er vores konkurrencekraft og gennemslagskraft bestemt af

evnen til at demonstrere unikke kvaliteter og værdier. De tåler ikke at blive beklasket. Drømmen om at skabe verdensklasse i Danmark afhænger meget af, at vi opfattes som et land, det er værd at identificere sig med, et land, der står som mønstret på et moderne samfund. Ellers bliver der tomt i verdensklassen.

De arabiske lande har en meget enkel opskrift på problemet: Sig undskyld, og lov aldrig at gøre det igen. Men så enkelt er det ikke. Ikke alene skal vi lære af krisen. Det skal de muslimske nationer også. Alle parter har behov for at erkende, hvad det vil sige at leve i et globalt forhold.

Her har Danmark et ansvar og en mulighed for at tage et initiativ. Det kræver både innovationskraft og nytænkning, eftersom vi ikke umiddelbart kan forvente entusiastisk opbakning fra de muslimske lande. Ikke desto mindre bør Danmark demonstrere både vilje og evne til at indlede en ny dialog mellem kulturer og civilisationer og forsøge at vende kritikken til respekt for den måde, vi forsøgte at løse problemet på.

Den krise, vi uforvarende har udløst, handler ikke kun om Danmark. Den har et stort potentiale for ubehagelige eskaleringer, med mindre moderate ledere og nøglepersoner i de forskellige kulturer sætter andre dagsordener. Det kan blive historien om 12 tegninger, der blev til en dyb international krise. Placeret side om side med billeder af engelske overgreb på irakiske teenagere og FN-rapporten om USAs ydmygelse af fangerne på Guantanamo-basen. Alle opfattet som eksempler på Vestens angreb på muslimske værdier og rettigheder. Tegningerne var ikke så meget årsagen som anledningen.

Den opgave kan løses på mange måder, men begivenhederne har med stor styrke afdækket behovet for et både ambitiøst og uafhængigt initiativ, der kan blive katalysator for en debat og en tænkning, der hæver sig over de ekstremistiske udbrud og handlinger - et udspil, der ikke er en del af konflikten, men blot tager afsæt i den.

Det er også baggrunden for projektet *Co-*

existence of Civilizations, som Mandag Morgen initierede i sidste uge. Se Ugebrevet nr. 6, 2005. Det har for Mandag Morgen været en selvstændig pointe og en forpligtelse, at det netop var et dansk mediehus, der påtog sig opgaven og beviste, at ytringsfriheden også kan anvendes til at skabe dialog og forståelse.

Bag initiativet står omkring tyve fremtrædende og indflydelsesrige danskere, der alle deler visionen om at skabe en ny form for global sameksistens. Se også artiklen side 8. De har ambitionen om at kunne identificere og udvikle konkrete ideer til, hvordan det kan lade sig gøre i praksis. Planen omfatter bl.a. etablering af et internationalt netværk af institutioner og organisationer, der arbejder med tilsvarende ideer og projekter og i løbet af foråret gennemfører et topmøde i København. Det skal ses som et første koordineret skridt mod at skabe en ny forståelse og en direkte dialog mellem forskellige kulturer. Der er med andre ord tale om at etablere en slags Kulturernes Globaliseringsråd.

Sammenligningen med Globaliseringsrådet er relevant af flere grunde. Initiativet skal for det første munde ud i konkrete anvisninger og initiativer, for det andet styrke globaliseringen. Lykkes det ikke at opbygge dialog og tættere relationer mellem kulturerne, kan de muligheder og fordele, der knytter sig til globaliseringen, blive meget begrænsede. Det gælder ikke alene for nationer, men i høj grad også for internationale virksomheder.

En række danske virksomheder mærker i denne tid, hvor afhængige de er af kulturel sameksistens. Og hvor dyrt det koster, når den svigter som i tilfældet med Muhammed-krisen. Det sker kun få måneder efter, at en stribe virksomheder uforvarende blev hvirvlet ind i korruptionsskandaler omkring det irakiske *oil-for-food*-program. Ingen tvivl om, at vi kun har set begyndelsen til en ny form for markedsrisici.

Med den radikaliserende af de religiøst dominerede fronter, der kan forudses og frygtes i fremtiden, bliver kulturforståelse et overlevelsesparameter for mange virksomheder. Uden den kan de miste markeder på

dage eller uger. Institutioner, der forsker i tværkulturelle, geopolitiske og religiøse temaer som bl.a. Carsten Niebuhr ved Københavns Universitet og Dansk Institut for Internationale Studier, kan i det perspektiv blive vigtigere rådgivere for mange virksomheder end McKinsey, Accenture o.l. konsulenthuse. Hurtig indsigt i bløde værdier kan få afgørende indflydelse for virksomheders konkurrenceevne.

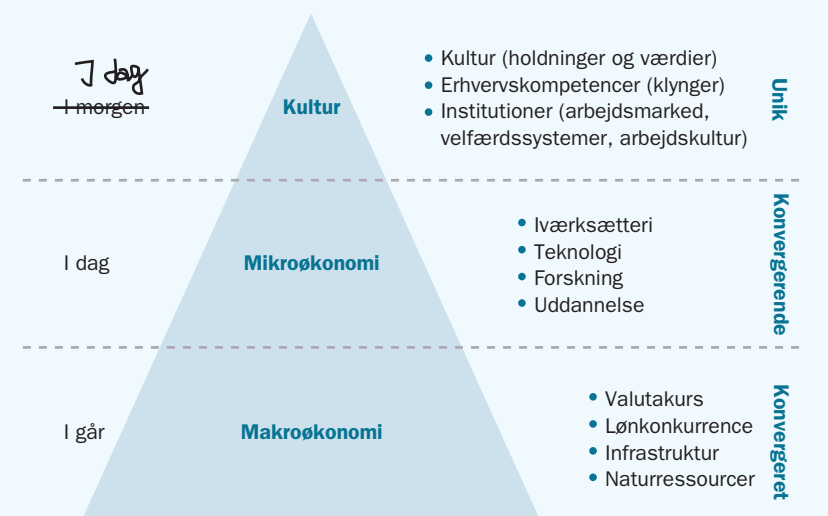
Vi var mange år om at forstå de økonomiske realiteter i globaliseringen. Det skete for alvor, da udflytningen af arbejdspladser kom på dagsordenen. Noget kunne tyde på, at Dannebrog og ambassader skulle gå op i flammer, før vi forstod kulturens reelle betydning for globaliseringen. Derfor er vi heller ikke forberedte på den kulturelle udfordring og dens mulige konsekvenser. Regeringens Globaliseringsråd kan om få uger afslutte sit arbejde uden at have drøftet eller udfærdiget et eneste notat om emnet.

Når statsministeren i denne uge sætter sig sammen med Rådets medlemmer til de afsluttende drøftelser, må han konstatere, at det ikke er innovationskraften, men kulturkraften, der optager sindene. Ikke at de erstatter hinanden - de er hinandens forudsætninger - men sådan er de ikke set og oplevet.

I sin årsrapport for 2005 beskrev Innovationsrådet globaliseringen som en udvikling, der gennemløber tre faser: I går var fokus på de makroøkonomiske temaer, i dag på de mikroøkonomiske som innovation, iværksætteri, forskning og uddannelse m.v., i morgen på kulturen, som den udtrykkes i værdier og holdninger - herunder også i velfærdssamfundet, på arbejdsmarkedet m.v. Se figur 1. I forhold til vurderingen fra sidste år er der blot sket én ændring. Kulturen er rykket langt tættere på. Kulturen skal tackles i dag. Og det er endda for sent.

Med disse eksempler være understreget, hvor meget og hvor dybt kulturen spiller ind i hverdagen, og hvor vigtigt det er at gøre kulturforståelse og interkulturelle relationer til en selvstændig styrkeposition - og til en dansk specialitet. Mere end nogen anden nation har vi været igennem en barsk ansku-

M/M | Global konkurrencekraft

Figur 1: Kultur er blevet et fundamentalt konkurrenceparameter.

Kilde: Innovation Danmark 2005, Innovationsrådet.

elsesundervisning i den disciplin og burde have lært lektionen.

Ud fra deisen om, at ethvert problem ejer en mulighed, bør krisen netop være anledningen til, at Danmark satte sig for at skabe kulturforståelse i verdensklasse. Gennemført med samme ambition, som driver Globaliseringsrådets aktiviteter, kunne det ikke alene bidrage til at genskabe vores position og image som et "værdiernes foregangsland". Det kunne også have en direkte og meget positiv afsmittende effekt på den hjemlige integration. Et succeskriterium kunne bl.a. være, at vi inden for et år eller to dominerede overskrifterne i internationale medier for vores evne og vilje til national krisehåndtering og til at vende en trussel til en mulighed.

Den kommende tid skal vise, om Co-existence of Civilizations kan udvikle sig til et stærkt dansk initiativ og bevise perspektivet i en ny form for dialog mellem civilisationerne.

Muligheden for at præge verden har sjældent været bedre for Danmark. Og aldrig har ansvaret været større.